
Portefeuillehouder:	Wethouder N. Bonenkamp
Datum B&W vergadering	17 december 2024
Documentkenmerk:	D/2024/147823 behorende bij zaak: Z/2024/041952

Aan de raad,

Onderwerp:

Wegenoverdracht HHNK

Voorgesteld raadsbesluit/c.q. beslispunten

1. Het eigendom, beheer en onderhoud van 28km aan wegen en fietspaden, met bijbehorende assets van het HHNK over te nemen per 1 maart 2025;
 2. De exploitatiebudgetten voor de openbare ruimte met ingang van de begroting 2026 structureel te verhogen met een totaalbedrag van €738.520,-;
 3. De benodigde dekking van deze structurele verhoging te halen uit:
 - deels een besparing op de verplichte afdracht uit het gemeentefonds aan het HHNK;
 - deels een verhoging van de gemeentelijke rioolheffing;
 - deels een verhoging van de gemeentelijke onroerende zaak belasting;
 4. In te stemmen met het ontvangen van een bedrag van €599.657,- van het HHNK ter dekking van de kosten voor beheer en onderhoud van het over te nemen areaal voor het restant van het boekjaar 2025;
 5. Onder geheimhouding kennis te nemen van de businesscase wegenoverdracht Landsmeer.
-

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid

Gemeentewet

Inleiding

Aanleiding

De overdracht van de wegen van het HHNK aan de gemeente Landsmeer

Kader

Gemeentewet, Wet herverdeling wegen 1993

Doelstelling/beoogd resultaat

Met het overnemen van de wegen en bijbehorende assets kan het feitelijk beheer en onderhoud zo efficiënt mogelijk georganiseerd worden, met zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Door de overdracht van de wegen van het HHNK is de gemeente Landsmeer, naast de provinciale en rijkswegen, de enige wegbeheerder in de gemeente. Dit sluit aan bij het landelijke streefbeeld uit de wet herverdeling wegen uit 1993 en het schept eenduidigheid in beheer en beleid. De burger weet waar hij of zij moet zijn bij vragen of klachten. De gemeente heeft zelf de regie over de inrichting en gewenste kwaliteit van de wegen en betreffende onderdelen van de openbare ruimte.

Argumenten en afweging

De overdracht van de wegen van het HHNK aan de gemeente schept zoals eerder genoemde eenduidigheid voor de inwoner en geeft de gemeente regie en slagkracht. Daarnaast blijkt uit de Businesscase wegenoverdracht Landsmeer dat er een financieel voordeel is voor de belastingbetalers in Landsmeer. Het HHNK haalt in Landsmeer via de wegenheffing meer geld op dan dat de gemeente nodig heeft voor het beheer en onderhoud van de betreffende wegen. De overdracht van het HHNK aan de gemeente zorgt er voor dat dit voordeel verzilverd kan worden. In bijgevoegd document "Beschrijvend deel businesscase wegenoverdracht gemeente Landsmeer" staat uitvoerig beschreven hoe deze financiële transitie er uit gaat zien.

In 2017 hebben de gemeente Landsmeer en het HHNK een intentieovereenkomst getekend om de mogelijkheden van een wegenoverdracht te onderzoeken. Dit heeft geleid tot een uitgangspuntennotitie die door het HHNK en alle Waterlandse gemeenten gezamenlijk is opgesteld. Deze notitie geeft met name op enkele belangrijke technische onderdelen aan waar het areaal van HHNK aan moet voldoen voor een eventuele

overdracht. Op basis van deze uitgangspuntennotitie en de beheerdata van het HHNK is een Businesscase opgesteld voor de overdracht in Landsmeer. Zie wederom het bijgevoegde document “Beschrijvend deel businesscase wegenoverdracht gemeente Landsmeer”. Hierin staat het over te nemen areaal beschreven inclusief de geraamde kosten voor beheer en onderhoud. Deze kosten zijn gebaseerd op kennis en ervaring van het HHNK en aangescherpt door onze eigen beheerders.

Voor een definitieve wegenoverdracht is zowel instemming van de gemeenteraad aan de kant van de gemeente nodig als instemming door de College van Hoofd Ingelanden (CHI) aan de kant van het hoogheemraadschap. Daarnaast moet ook de Provincie Noord Holland als bevoegd gezag goedkeuring geven aan de overdracht.

Parallel aan de besluitvorming bij de gemeente neemt ook het hoogheemraadschap het besluit. De vergadering van het CHI is gepland op 6 februari 2025. Na wederzijdse instemming tekenen beide partijen een overeenkomst in het kader van de wegenwet waarmee zij de overdracht vastleggen. Op basis van deze overeenkomst verleent de Provincie Noord Holland goedkeuring aan de overdracht en is deze daarmee officieel.

Sinds 2013 heeft het HHNK met de meeste van de oorspronkelijk 18 gemeenten een wegenoverdracht gerealiseerd. Op dit moment zijn, naast Landsmeer, nog 2 gemeenten over. De inwoners van deze gemeenten betalen via de wegenheffing niet alleen voor de kosten van het wegbeheer door HHNK, maar ook voor de bijbehorende overhead. Bij het niet uittreden zal vooral de belastingdruk van de overhead tot extra verhoging van de wegenheffing kunnen leiden. Zeker op het moment dat 1 of beide andere gemeenten wel tot een wegenoverdracht komen. Uitstel of afstel van voorliggend besluit zal een toekomstige stijging van de wegenheffing voor de inwoners van Landsmeer tot gevolg kunnen hebben.

Financiële aspecten

Bij het overnemen van de wegen en bijbehorende assets van het HHNK worden enkele risico's voorzien. Deze zitten op het gebied van onbekendheid met de beheertaak van wegen in het buitengebied, een lastig in te schatten toekomstige vervangingsopgave van kunstwerken, onzekerheid over het kunnen werven van personeel en een klein continuïteitsrisico vanwege de inzet van vrijwilligers bij de brugbediening. Deze risico's zijn in het bijgevoegde document “Beschrijvend deel businesscase wegenoverdracht gemeente Landsmeer” nader toegelicht. In de Businesscase wegenoverdracht Landsmeer is een risicovoorziening opgenomen om de in te zetten beheersmaatregelen voor deze risico's te kunnen dekken.

Zie voor de inhoudelijke detaillering en onderbouwing het bijgevoegde document “Beschrijvend deel businesscase wegenoverdracht gemeente Landsmeer”.

Verschuiving en afname belastingen

Op dit moment haalt het HHNK jaarlijks wegenheffing op bij de inwoners van Landsmeer. Daarnaast draagt de gemeente jaarlijks een deel van de bijdrage uit het gemeentefonds af aan het HHNK op basis van de Wet herverdeling wegen (WHW). Deze bedragen zijn in 2025:

Wegenheffing Landsmeer	€716.357,-
Afdracht WHW	€243.354,-
Totaal	€959.711,-

In de Businesscase wegenoverdracht Landsmeer is berekend dat, op basis van prijspeil 2025, de gemeente jaarlijks in de exploitatie een bedrag nodig heeft van €738.520,-. Na overdracht van de wegen van HHNK aan de gemeente Landsmeer komt de afdracht WHW te vervallen. De gemeente kan dat bedrag zelf gebruiken voor het beheer en onderhoud van de wegen. Het restant, €495.166,-, moet de gemeente aanvullend bijleggen. Dat bedrag kan de gemeente alleen uit de gemeentebelastingen halen. De belastingbetalende inwoners van Landsmeer merken als gevolg van een wegenoverdracht van het HHNK aan de gemeente Landsmeer dan aan de ene kant een lastenverlaging van €716.357,- aan weggevalen wegenheffing, en aan de andere kant een lastenverzwaring van €495.166,- aan extra gemeentelijke belastingen. Per saldo een afname van €221.191,-.

Dekking benodigde toename exploitatie

Het voorstel voor de dekking van de benodigde toename van de exploitatie als gevolg van de wegenoverdracht is om deze op te delen in drie delen:

Vrijval afdracht WHW	€243.354,-
Toename rioolheffing	€63.359,-
Toename onroerende zaak belasting	€431.807,-
Totaal	€738.520,-

Het bedrag voor de afdracht WHW uit het gemeentefonds staat vast en betreft een besparing. Momenteel wordt dit bedrag in rekening gebracht door HHNK. Dit komt te vervallen na de wegenoverdracht.

Het bedrag voor de toename rioolheffing is gebaseerd op de geraamde bedragen uit de Businesscase wegenoverdracht die te koppelen zijn aan de afwatering van de wegen. Het restant is dan het bedrag wat uit de OZB moet komen. In het document “Beschrijvend deel businesscase wegenoverdracht gemeente Landsmeer” is een omrekening opgenomen van de grondslag waarop de wegenheffing is gebaseerd naar de grondslag voor de OZB. Deze twee grondslagen zijn niet gelijk waarvoor een omrekening is voorgesteld. Na instemming op de wegenoverdracht wordt deze omrekening toegepast op de te verhogen OZB.

Uittreden per 1 maart in plaats van 1 januari

Financieel en begrotingstechnisch gezien is een overdracht van wegen en het aanpassen van belastingheffing het handigst per een volledig kalenderjaar. Doordat de wegenoverdracht Landsmeer op 1 maart plaatsvindt, ontstaat een verschil tussen de partij die de belastingen int en de partij die de kosten (voor het grootste deel) gaat maken. Om die reden is het voorstel dat het HHNK de gemeente Landsmeer een bijdrage voor beheer en onderhoud van het over te nemen areaal meegeeft voor het restant van het kalenderjaar. Op 1 maart is reeds 2/12e deel van het jaar verstreken, maar de uitgaven voor beheer en onderhoud lopen daar niet evenredig aan. Het merendeel van de kosten moet nog worden gemaakt. Daarom is per afzonderlijke kostenonderdeel in de Businesscase wegenoverdracht Landsmeer gekeken welk deel van de kosten reeds gemaakt zullen zijn en welk nog gemaakt moet worden. Twee goede voorbeelden voor de noodzaak van maatwerk hierin staan hieronder kort geschetst.

Onderhoud verhardingen

Regulier te plannen onderhoud aan asfalt wordt niet in de eerste twee maanden van het jaar ingepland. Asfaltonderhoud vindt in en rond de zomer plaats en niet in de winter. Alleen spoedreparaties die nodig zijn vanuit veiligheidsoverwegingen worden direct opgepakt, ook in de winter. Om die reden is het aannemelijk dat veruit het grootste deel van de geraamde kosten voor onderhoud aan de verhardingen nog gemaakt moet worden op het moment dat de wegen per 1 maart overgedragen worden. Daarom wordt ook veruit het grootste deel van het daarvoor geraamde budget overgedragen.

Verlichting

Voor verlichting geldt dat deze vooral in de wintermaanden brandt. En dus dat de energiekosten voor aanzienlijk meer dan 2/12 deel gemaakt zullen zijn bij een wegenoverdracht per 1 maart. Daarom wordt voor de dekking van de energiekosten een kleiner budget overgedragen. HHNK heeft die kosten immers zelf al gemaakt.

Bijdrage beheer en onderhoud 2025

Zo is voor alle posten een omrekening gedaan voor een overdracht per 1 maart. In de stuurgroep wegenoverdracht Landsmeer is overeenstemming bereikt tot het uitbetalen van een eenmalige bijdrage beheer en onderhoud 2025 door HHNK aan de gemeente ter grote van €599.657,-. Met dat bedrag kan de gemeente het beheer en onderhoud van het over te nemen areaal voor de rest van 2025 bekostigen. Per 1 januari 2026 staat de gemeente zelf aan de lat voor het dekken van de kosten. Dit wordt in de begroting 2026 verwerkt, gebaseerd op de berekeningen en het voorstel in het document "Beschrijvend deel businesscase wegenoverdracht gemeente Landsmeer".

Duurzaamheid

Het voorstel kent geen duurzaamheidsaspecten.

Uitkomsten advies en inspraak

nvt

Communicatie

Na instemming met de wegenoverdracht wordt samen met het HHNK een persbericht opgesteld en verzonden. Tevens wordt via de website van de gemeente gecommuniceerd over de wegenoverdracht. Tijdens de implementatiefase, waarbij de overdracht van de wegen daadwerkelijk wordt uitgevoerd, wordt samen met het HHNK onderzocht of het mogelijk is om via het begeleidend schrijven bij de belastingaanslagen van zowel gemeente als waterschap de belastingplichtigen te informeren over de gewijzigde situatie.

Bijlagen

- B1. Beschrijvend deel businesscase wegenoverdracht Landsmeer
- B2. Overzichtskaart wegenoverdracht Landsmeer
- B3. Businesscase wegenoverdracht Landsmeer

U wordt uitgenodigd tot besluitvorming over te gaan.

namens het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer,

L.A. (Léon) de Lange
Burgemeester

P.G. (Peter) Küppers
Gemeentesecretaris

Portefeuillehouder:	Wethouder N. Bonenkamp
Datum raadsvergadering	<wordt ingevuld door bestuurssecretariaat/griffie>
Documentkenmerk:	D/2024/147823 behorende bij zaak: Z/2024/041952

De raad van de gemeente Landsmeer

Gelezen het raadsvoorstel van het college, voorstelnummer: D/2024/147823 behorende bij zaak: Z/2024/041952

Gehoord de behandeling in de commissievergadering.

Raadsbesluit

1. Het eigendom, beheer en onderhoud van 28km aan wegen en fietspaden, met bijbehorende assets van het HHNK over te nemen per 1 maart 2025;
2. De exploitatiebudgetten voor de openbare ruimte met ingang van de begroting 2026 structureel te verhogen met een totaalbedrag van €738.520,-;
3. De benodigde dekking van deze structurele verhoging te halen uit:
 - deels een besparing op de verplichte afdracht uit het gemeentefonds aan het HHNK;
 - deels een verhoging van de gemeentelijke rioolheffing;
 - en deels een verhoging van de gemeentelijke onroerende zaak belasting;
4. In te stemmen met het ontvangen van een bedrag van €599.657,- van het HHNK ter dekking van de kosten voor beheer en onderhoud van het over te nemen areaal voor het restant van het boekjaar 2025.
5. Onder geheimhouding kennis te nemen van de businesscase wegenoverdracht Landsmeer.

De raad van de gemeente Landsmeer,

H. (Hans) Andeweg-Richt,
griffier

L.A. (Léon) de Lange
voorzitter